

"Està en risc l'equilibri, la convivència i l'estabilitat"

Quin serà el veredict del Tribunal Constitucional respecte a la Llei de Normalització Lingüística del 1983?
—Estic absolutament convençut que el Tribunal Constitucional ratificarà la constitucionalitat de la llei.

—*Es bo que es posi en dubte la fidelitat constitucional d'una llei aprovada per unanimitat pel Parlament de Catalunya?*

—No és positiu i menys quan aquesta mateixa llei ja ha estat vista en una altra ocasió pel mateix Tribunal Constitucional, tot i que era per uns altres articles. I menys encara quan portem deu anys d'aplicació de la llei. No crec que sigui positiu, però forma part de les competències del Tribunal. Ho hem d'acceptar, tot i que pugem mantenir la més absoluta discrepància en relació amb les motivacions que fonamenten aquesta consulta.

—*Hi ha motivacions extrajurídiques?*

—Hi ha motivacions diverses però fonamentalment es plantegen des d'un punt de vista jurídic.

—*Estem davant d'un graó més d'una escalada que va començar fa mesos?*

—Nosaltres esperem que el Constitucional tanqui definitivament el tema. En aquest sentit, la sentència del tribunal podria tancar d'una vegada per totes aquests dubtes i aquests recels que en sectors molt minoritaris hagi pogut suscitar la llei.

—*Minoritaris però amb ressò.*

—Radicalment minoritaris a Catalunya i en tot cas, al meu entendre, també minoritaris fora de Catalunya. La qual cosa no vol dir que no tinguin accés a mitjans de comunicació molt poderosos. Però penseu que ja fa anys hi va haver el famós "Manifiesto de los 2.300", amb plantejaments que són gairebé els mateixos d'ara. Això es va produir quan a Catalunya s'havia de prendre una opció en relació amb el sistema educatiu. Les opcions eren dues. La primera era crear una doble xarxa escolar on es pogués optar per una escola on l'educació es fes íntegrament en castellà o una altra on es fes íntegrament en català. Aquesta era una opció. Catalunya —totes les forces polítiques catalanes amb el suport de tots els sectors de la comunitat educativa— va optar per una altra opció, el model de la conjunció lingüística. És un model que garanteix que tots els alumnes, en acabar l'etapa

El conseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, Joan Maria Pujals analitza en aquesta entrevista les repercussions del conflicte sobre la presumpta inconstitucionalitat de la Llei de Normalització Lingüística. Pujals confia que el Tribunal Constitucional tanqui la polèmica per evitar problemes majors.

de l'educació obligatòria, coneguim perfectament tant la llengua catalana com la castellana. L'opció triada pel Parlament de Catalunya és la millor perquè ha evitat una fractura en la societat, i sobretot perquè confirma la voluntat d'assegurar la convivència i la cohesió social.

—*Però ara el Suprem diu precisament que no es pot obligar els alumnes que coneguim tant una llengua com l'altra.*

—Nosaltres entenem que és absolutament imprescindible que en les etapes de l'educació obligatòria la llengua catalana sigui assignatura obligatòria. Si aquesta obligatorietat atemptés contra el valor superior de la llibertat, o el valor de la dignitat de la persona, o el lliure desenvolupament de la personalitat, ens hauríem de preguntar si no atempta igualment contra aquests valors invocats pel Tribunal Suprem l'obligatorietat d'aprendre un idioma estranger en les etapes de l'educació obligatòria. Ens hauríem de preguntar també si l'Estatut de Catalunya, en alguns dels seus articles, no és igualment inconstitucional. I encara ens hauríem de preguntar una altra cosa: si alguns articles de la LOGSE també són inconstitucionals. Per tant, no crec que sigui sostenible un dubte sobre l'obligatorietat de l'ensenyament de la llengua catalana en el sistema educatiu.

—*Ara hi ha símptomes de contestació. Hi ha perill que es trenqui aquest consens?*

—Són sectors molt minoritaris, que sempre han existit al llarg d'aquests darrers deu anys. No és la primera vegada que alguns pares reclamen l'educació íntegrament en castellà. Potser no havien obtingut mai el ressò que han obtingut ara, però el fenomen no és nou. Quan s'ha produït sempre s'ha resolt satisfactoriament. En els darrers mesos el percentatge de pares no s'ha incrementat, ans al contrari, a hores d'ara alguns dels pares que demanaven l'ensenyament en castellà s'han adreçat per escrit al Departament renunciant a aquella petició.

—*Mentre la Constitució només assenyali com obligatori el coneixement del castellà, és possible la normalització a l'ensenyament?*

—És possible des de l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística. La Constitució representa un equilibri entre la legalitat i la legitimitat històrica en el moment en què és aprovada. El reconeixement del patrimoni col·lectiu de la diversitat lingüística fet per la Constitució és

el primer gran pas perquè l'ensenyament de la llengua es pugui realitzar.

—Els quatre articles que presumptament serien inconstitucionals fan referència a l'ensenyament. Creu que s'ha posat en qüestió la política del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya?

—Jo assumeixo íntegrament la política lingüística seguida per la Generalitat, i molt concretament pel departament d'Ensenyament, des del 1983 fins ara.

—En cas que la llei fos declarada inconstitucional, introduirien algun canvi en la seva política respecte a l'ensenyament?

—No considerem la possibilitat que la llei sigui declarada inconstitucional.

—Però el Suprem dubta de la constitucionalitat de la llei...

—En tot cas la meua resposta és invariable, i interpretin-la com a signe inequívoc de la més absoluta convicció que la llei és constitucional. N'estem tan convençuts que ni tan sols prenem en consideració altres hipòtesis.

—Continuaran aplicant la immersió a les escoles?

—Efectivament.

—El col·lectiu de pares que demana l'ensenyament en castellà (CADECA) no es conforma amb una atenció individualitzada per als seus fills. Volen que rebin tot l'ensenyament íntegrament en castellà. Què els respon?

—La resposta que he donat a aquest col·lectiu —molt reduït— és que l'atenció individualitzada compleix plenament amb el que diu la Llei. Per nosaltres és absolutament impensable que hi

"No és sostenible un dubte sobre l'obligatorietat de l'ensenyament del català."

pugui haver un ensenyament íntegrament en castellà a Catalunya.

—Assumeix el risc que aquest grup de pares formi centres escolars privats propis?

—Els centres privats estan sotmesos a la mateixa normativa que els públics.

—És impossible legalment que un centre privat imparteixi totes les classes en castellà?

—No existeix cap centre així. L'estat estableix els mínims de llengua castellana, i la Generalitat els de llengua catalana. A partir d'aquí cada centre escolar aprova el seu projecte educatiu. I els resultats acadèmics són absolutament positius.

—Per tant, el màxim a què pot aspirar aquest grup de pares és a una atenció individualitzada per als seus fills?

—Efectivament. Justament la llei preveu que no se separi els nens per raó de llengua.

—A vostè què li molesta més, les reclamacions de CADECA o la interpretació que fan determinats jutges sobre la política d'ensenyament de la Generalitat?

—Són dimensions diferents...

—Amb un nexa comú...

—No exactament, no exactament. Jo crec que sobre els pronunciaments dels Tribunals no podem opinar fins que no hi hagi sentència. I el Suprem no ha dictat cap sentència, qui l'ha de dictar és el Constitucional. En relació amb el propòsit d'algun d'aquests pares de CADECA, jo crec que hi ha de tot. Des de pares amb bona fe fins als que tenen motivacions de tipus polític. Motivacions que són les que sempre han inspirat les actuacions del senyor Gómez Rovi-

"Gómez Rovira és un home que ja ha passat per les urnes i sabem de quin suport disposa."

ra, del qual és àmpliament coneguda la seva militància i ideologia. És un home que ja ha passat per les urnes i sabem de quin suport disposa.

—*Què està per sobre, la llengua o el marc legal?*

—Per nosaltres la llengua és molt i molt prioritària. Precisament per això aquest és un dels principals valors que es van incorporar a la Constitució de 1978, i el suport majoritari que va rebre la Constitució també fou perquè recollia com a patrimoni col·lectiu la diversitat lingüística.

—*Però què està per sobre?*

—És que em fan una pregunta que m'obligaria a admetre que el marc legal no és com jo li dic. I jo li dic que el marc legal és respectuós amb la diversitat lingüística.

—*Quan vostè diu que, si el català no cap dins l'ordenament espanyol i europeu, Espanya i Europa no ens interessin, què vol dir?*

—Jo dic que ni Espanya ni la Comunitat Europea poden renunciar al patrimoni col·lectiu que representa la diversitat lingüística.

—*"Si hi renunciem no ens interessin", ha dit vostè.*

—Efectivament. Aquesta és la frase sencera tal com la vaig dir.

—*Vostè avisa?*

—No faig cap mena d'avertiment. El que sí que dic és que ni Espanya ni Europa poden renunciar a aquest patrimoni.

—*Aquestes paraules seves no poden ser interpretades com una pressió sobre el poder judicial?*

—En les meves paraules no hi ha la més remota intenció de fer un avertiment a un tribunal. Són una valoració política, però no una amenaça, ni coacció, ni avertiment.

—*El Suprem creu que la llei pot vulnerar els drets humans i la dignitat de la persona. Se sent acusat?*

—El Tribunal no planteja una acusació, sinó un dubte. Jo aquest dubte no el tinc, ni pel que fa a la meua etapa com a conseller ni a les etapes anteriors. Res del que s'ha fet atempta contra els drets humans.

—*Tot això estaria passant si la governabilitat d'Espanya no depengués d'un partit nacionalista?*

—Determinades reaccions no s'entendrien si no fos pel paper fonamental del grup parlamentari català en la governabilitat d'Espanya.

—*Amb la polèmica lingüística s'ataca CiU o la governabilitat de l'estat?*

—Hi deu haver persones en què pesi més un aspecte o l'altre. I n'hi ha que comparteixen les dues motivacions.

—*La posició central de CiU en la política espanyola pot ajudar a una sentència favorable del Tribunal Constitucional?*

—Jo crec que el Tribunal emetrà sentència des de la més absoluta independència com a jutges. Ningú no ha de perdre de vista que en aquest tema no està en joc l'estabilitat d'aquest Govern, sinó que està en risc l'equilibri, la convivència i l'estabilitat en l'articulació política de Catalunya dins d'Espanya.

—*Es partidari d'introduir l'obligatorietat de conèixer el català dins de la Constitució?*

—La Constitució s'ha de llegir sempre amb l'Estatut d'Autonomia al costat. Aquests textos són suficients per garantir la normalització lingüística i per satisfer el nivell d'autogovern que la societat catalana demana. No és bona la dinàmica de canvis d'aquests textos, que són fonamentals. Una breu ullada a la història moderna i contemporània d'Espanya ens aconsella ser el màxim de prudents a l'hora de plantejar tocar aquests textos. Crec que en tots aquests anys hem avançat molt i que aquests textos permeten avançar més en el futur. Hem d'explorar a fons totes les possibilitats de l'Estatut i la Constitució abans de plantejar-nos-en la revisió.

—*Una revisió en l'actual clima resultaria més restrictiva per l'autogovern català?*

—No ho sé.

—*Aquest afer coincideix amb l'inici de les negociacions del tomb autonòmic. Pot influir-hi?*

—La negociació del tomb autonòmic pot avançar perfectament. No hi ha cap motiu perquè no sigui així.

—*La pressió que rep la Llei de Normalització del 83 pot suavitzar el text de la reforma de la Llei amb què treballa la Generalitat?*

—Les modificacions que s'hagin d'introduir en la Llei de Normalització seran les que permeti el consens polític.

—*Aquest consens també s'haurà de produir fora de Catalunya?*

—No. Consens de les forces polítiques catalanes amb representació al Parlament. Sense cap altre condicionament.

Pere Martí / Eduard Voltas